

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ ΣΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΔΕΙΠΝΟ

Στην εσπερινή θεία Λειτουργία

1. Η θεία Λειτουργία της ανάμνησης του Μυστικού Δείπνου του Κυρίου τελείται τις εσπερινές ώρες, σε ώρα κατάλληλη, με την πλήρη συμμετοχή όλης της τοπικής κοινότητας, ενώ οι ιερείς και οι άλλοι λειτουργούπηρέτες εκπληρώνουν ο καθένας το δικό του ρόλο.
2. Μπορούν να συλλειτουργήσουν όλοι οι ιερείς ακόμη και αν έχουν ήδη συλλειτουργήσει στη θεία Λειτουργία του Αγίου Μύρου, ή πρόκειται να τελέσουν και άλλη Λειτουργία για την εξυπηρέτηση των πιστών.
3. Όπου ποιμαντικοί λόγοι το απαιτούν, η τοπική εκκλησιαστική αρχή μπορεί να επιτρέψει την τέλεση και άλλης θείας Λειτουργίας σε ναούς και σε άλλους χώρους λατρείας. Αυτή πρέπει να τελεσθεί σε ώρα εσπερινή και, σε περίπτωση πραγματικής ανάγκης, ακόμη και σε πρωινή ώρα, αλλά μόνο για τους πιστούς που δεν μπορούν με κανένα τρόπο να συμμετάσχουν στην εσπερινή Λειτουργία. Ας υπάρξει όμως φροντίδα να μην αποβλέπουν αυτές οι ιεροτελεστίες σε προσωπική εξυπηρέτηση ατόμων ή μικρών ομάδων και να μην αποβαίνει σε βάρος της εσπερινής θείας Λειτουργίας.
4. Η θεία Κοινωνία διανέμεται στους πιστούς αποκλειστικά και μόνο κατά τη θεία Λειτουργία. Στους αρρώστους, βέβαια, μπορεί να μεταφερθεί οποιαδήποτε ώρα της ημέρας.
5. Το ιερό και η αγία Τράπεζα να στολιστούν με άνθη έχοντας υπόψη το χαρακτήρα αυτής της ημέρας. Το αρτοφόριο πρέπει να είναι τελείως κενό. Κατά τη θεία Λειτουργία θα καθαγιαστεί επαρκής ποσότητα άρτου για τη θεία Μετάληψη κλήρου και λαού, σήμερα και αύριο.

6. Αντίφωνο κατά την είσοδο

Γαλ 6, 14

Εμείς οφείλουμε να καυχόμαστε
για τον Σταυρό του Κυρίου μας Ιησού Χριστού,
στον οποίο βρίσκεται η σωτηρία, η ζωή και η Ανάστασή μας.
Μέσω αυτού σωθήκαμε και λυτρωθήκαμε.

7. Απαγγέλλεται το **Δόξα εν υψίστοις**. Ενώ ψάλλεται ο ύμνος, σημαίνουν οι καμπάνες. Έπειτα θα σιγήσουν μέχρι το **Δόξα εν υψίστοις** της Πασχαλινής Αग्रυπνίας, εκτός αν ο τοπικός Επίσκοπος, αποφασίσει διαφορετικά, ανάλογα

με τις συνθήκες. Επίσης στο ίδιο χρονικό διάστημα το εκκλησιαστικό όργανο και τα άλλα μουσικά όργανα μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για τη στήριξη της ψαλμωδίας.

8. Συναπτή δέηση

Κύριε ο Θεός,
 ενώ τελούμε το ιερό εκείνο Δείπνο,
 κατά το οποίο ο Μονογενής Υιός σου,
 όταν παραδιδόταν στο θάνατο,
 εμπιστεύθηκε στην Εκκλησία του για όλους τους αιώνες
 τη νέα θυσία και το συμπόσιο της αγάπης του,
 αξίωσέ μας, σε παρακαλούμε,
 να αντλήσουμε από ένα τόσο μεγάλο Μυστήριο
 την πληρότητα της ζωής και της αγάπης.
 Διά του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, του Υιού σου,
 ο οποίος είναι Θεός, και μαζί με εσένα και το Άγιο Πνεύμα
 ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

Πρώτο ανάγνωσμα

Οι εντολές για το πασχαλινό δείπνο.

Ανάγνωσμα από το βιβλίο της Εξόδου (12,1-8.11-14)

Τις ημέρες εκείνες, είπε ο Κύριος στο Μωυσή και στον Ααρών στη γη της Αιγύπτου: Ο μήνας αυτός θα είναι για σας αρχή μηνών, θα είναι ο πρώτος από τους μήνες του έτους. Μιλήστε σε ολόκληρη τη συναγωγή των υιών του Ισραήλ και πείτε τους: Τη δέκατη ημέρα αυτού του μήνα ας πάρει ο καθένας ένα αρνί, ανά οικογένεια και ανά οικία. Αν, όμως, η οικογένεια είναι πολύ μικρή για να φάει το αρνί, θα ενωθεί με το γείτονά της, τον πλησιέστερο στην οικία του, σύμφωνα με τον αριθμό των ψυχών, ώστε να μπορέσουν να φάνε το αρνί.

Και το αρνί σας θα είναι χωρίς ελάττωμα, αρσενικό, γεννημένο μέσα στο χρόνο, το οποίο θα πάρετε από τα πρόβατα ή από τις κασίκες και θα το διαφυλάξετε μέχρι τη δέκατη τέταρτη ημέρα αυτού του μήνα. Και θα το θυσιάσει όλη η συναγωγή των υιών του Ισραήλ προς την εσπέρα. Και θα πάρουν από το αίμα του και θα βάλουν επάνω στους δύο παραστάτες και επάνω στο ανώφλι της θύρας των σπιτιών, όπου θα το φάνε. Και θα φάνε το κρέας εκείνη τη νύχτα, ψητό στη φωτιά, με άζυμους άρτους και με χόρτα πικρά.

Και θα το φάτε ως εξής: ζωσμένοι στη μέση σας, θα έχετε τα υποδήματα στα πόδια και κρατώντας το ραβδί στο χέρι, και θα το φάτε με σπουδή διότι είναι Πάσχα (δηλαδή Πέρασμα) του Κυρίου.

Εκείνη τη νύχτα θα περάσω μέσα από τη γη της Αιγύπτου και θα χτυπήσω κάθε πρωτότοκο στη γη της Αιγύπτου, από άνθρωπο μέχρι κτήνος, και θα κάνω κρίσεις ενάντια σε όλους τους θεούς της Αιγύπτου, εγώ ο Κύριος. Και το αίμα θα είναι σε σας για σημείο επάνω στις οικίες σας, στις οποίες θα είστε. Θα δω το αίμα και θα σας προσπεράσω, και δεν θα υπάρχει για σας πληγή που εξολοθρεύει, όταν θα χτυπήσω τη γη της Αιγύπτου.

Και θα έχετε αυτή την ημέρα για σας ως μνημείο, και θα εορτάζετε αυτή την εορτή για τον Κύριο από γενεά σε γενεά, με λατρεία παντοτινή.

Λόγος του Κυρίου.

Αντιφωνικός ψαλμός

Αντ. - Το ποτήριο της ευλογίας
είναι κοινωνία με το αίμα του Χριστού.

Ψαλμός 116 (115) (12-13.15-16βγ.17-18)

Τι ν' ανταποδώσω στον Κύριο,*
για όλα όσα μου ανταπέδωσε;
Θα λάβω το ποτήριο της σωτηρίας *
και θα επικαλεστώ το όνομα του Κυρίου. **Αντ.**

Πολύτιμος ενώπιον του Κυρίου *
 ο θάνατος των αγίων του.
 Κύριε, δούλος σου είμαι,+
 δούλος σου και παιδί της δούλης σου.*
 Έσπασες τα δεσμά μου: **Αντ.**

Θυσία ευχαριστήρια θα σου προσφέρω,*
 και θα επικαλεστώ το όνομα του Κυρίου.
 Θα εκπληρώσω ό,τι έταξα στον Κύριο *
 μπροστά σε όλο το λαό του. **Αντ.**

Δεύτερο ανάγνωσμα

*Κάθε φορά που τρώτε και πίνετε,
 αναγγέλλετε το θάνατο του Κυρίου.*

Ανάγνωσμα από την πρώτη επιστολή του Αποστόλου Παύλου
 προς τους Κορινθίους (11,23-26)

Αδελφοί, εγώ παρέλαβα από τον Κύριο ό,τι και σας παρέδωσα:
 ότι ο Κύριος Ιησούς, τη νύχτα κατά την οποία παραδινόταν, πήρε
 τον άρτο και, αφού ευχαρίστησε, τον τεμάχισε και είπε: «Αυτό
 είναι το σώμα μου, που δίνεται για σας. Αυτό να κάνετε στην
 ανάμνησή μου». Επίσης, μετά το δείπνο, πήρε και το ποτήριο
 λέγοντας: «Το ποτήριο αυτό είναι η νέα διαθήκη στο αίμα μου.
 Αυτό να κάνετε, όσες φορές πίνετε, στην ανάμνησή μου».
 Πράγματι, κάθε φορά που θα τρώτε αυτό τον άρτο και θα πίνετε
 αυτό το ποτήριο, αναγγέλλετε το θάνατο του Κυρίου, έως ότου
 έλθει.

Λόγος του Κυρίου.

Προκείμενο Ευαγγελίου

Ιω 13,34

Σας δίνω νέα εντολή: να αγαπάτε ο ένας τον άλλο.
Όπως εγώ σας αγάπησα, και εσείς να αγαπάτε ο ένας τον άλλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

Τους αγάπησε ως το τέλος.

✠ Ανάγνωσμα από το κατά Ιωάννη Άγιο Ευαγγέλιο (13,1-15)

Πριν από την εορτή του Πάσχα, επειδή ο Ιησούς γνώριζε ότι έφθασε η ώρα για να περάσει από τον κόσμο αυτό προς τον Πατέρα, αγάπησε τους δικούς του που βρίσκονταν στον κόσμο, τους αγάπησε ως το τέλος.

Μετά το δείπνο και ενώ ο διάβολος είχε ήδη βάλει στην καρδιά του Ιούδα, του Σίμωνα του Ισκαριώτη, να τον παραδώσει, ο Ιησούς, γνωρίζοντας ότι όλα τα έχει δώσει ο Πατέρας στα χέρια του και πως από το Θεό εξήλθε και στο Θεό πηγαίνει, σηκώνεται από το τραπέζι, βγάζει τα ιμάτιά του, και αφού πήρε μια πετσέτα, την έβαλε γύρω από τη μέση του. Μετά έβαλε νερό σε μια λεκάνη και άρχισε να πλένει τα πόδια των μαθητών και να τα σκουπίζει με την πετσέτα με την οποία ήταν περιζωσμένος.

Έρχεται, λοιπόν, στο Σίμωνα Πέτρο, και εκείνος του λέει: «Κύριε, εσύ μου πλένεις τα πόδια;»

Αποκρίθηκε ο Ιησούς και του είπε: «Αυτό που εγώ κάνω, εσύ τώρα δεν το καταλαβαίνεις. Θα το καταλάβεις όμως μετά από όλα αυτά».

Του λέει ο Πέτρος: «Δεν θα μου πλύνεις τα πόδια ποτέ».

Του αποκρίθηκε ο Ιησούς: «Αν δεν σε πλύνω, δεν έχεις θέση μαζί μου».

Του λέει ο Σίμων Πέτρος: «Κύριε, όχι μόνο τα πόδια μου αλλά και τα χέρια και την κεφαλή».

Του λέει ο Ιησούς: «Αυτός που έχει κάνει λουτρό, δεν έχει ανάγκη παρά να πλύνει μόνο τα πόδια του, διότι είναι όλος

καθαρός. Και εσείς είστε καθαροί, αλλά όχι όλοι». Γνώριζε, πράγματι, εκείνον που θα τον παρέδινε. Γι' αυτό είπε: «Δεν είστε καθαροί όλοι».

Όταν, λοιπόν, έπλυνε τα πόδια τους, πήρε τα ιμάτιά του, κάθισε και πάλι στο τραπέζι και τους είπε: «Καταλάβετε τι έκανα σε σας; Εσείς με φωνάζετε “ο Διδάσκαλος” και “ο Κύριος” και καλά λέτε, διότι είμαι. Αν λοιπόν εγώ, ο Κύριος και Διδάσκαλος, σας έπλυνα τα πόδια, και εσείς οφείλετε να πλένετε τα πόδια ο ένας του άλλου. Παράδειγμα σας έδωσα ώστε όπως έκανα εγώ σε σας και εσείς να κάνετε.

Λόγος του Κυρίου.

9. Μετά την εκφώνηση του Ευαγγελίου, ακολουθεί η ομιλία του ιερέα, κατά την οποία υπογραμμίζονται τα ύψιστα Μυστήρια που τελούνται στη θεία Λειτουργία, δηλαδή η σύσταση της θείας Ευχαριστίας και της Ιεροσύνης καθώς και η εντολή του Κυρίου για αδελφική αγάπη.

Στην Ακολουθία του Νιπήρα

10. Αφού τελειώσει η ομιλία, όπου ποιμαντικοί λόγοι το συνιστούν, συνεχίζει η Ακολουθία του Νιπήρα.

11. Οι επιλεγμένοι άνδρες οδηγούνται από τους βοηθούς στα καθίσματα που έχουν ετοιμαστεί σε κατάλληλο χώρο. Τότε ο ιερέας αφού αποθέσει, αν είναι απαραίτητο, το φαιλόνιο, πηγαίνει προς τον καθένα, χύνει νερό στα πόδια και τα σκουπίζει, ενώ του παραστέκονται οι βοηθοί.

12. Στο μεταξύ ψάλλονται μερικά από τα ακόλουθα αντίφωνα, ή άλλα κατάλληλα άσματα.

Αντίφωνο 1

Πβ. Ιω 13, 4. 5. 15

Αφού σηκώθηκε ο Κύριος από την τράπεζα όπου δειπνούσαν, έβαλε νερό στο νιπήρα και άρχισε να πλένει τα πόδια των μαθητών. Αυτό το παράδειγμα άφησε σ' αυτούς.

Αντίφωνο 2

Πβ. Ιω 13, 12. 13. 15

Ο Κύριος Ιησούς, αφού δείπνησε με τους μαθητές του,
τους έπλυνε τα πόδια και τους είπε:
«Εννοήσατε αυτό που έκανα σ' εσάς,
εγώ, ο Διδάσκαλος και ο Κύριος;
Σας έδωσα το παράδειγμα, για να κάνετε και εσείς το ίδιο».

Αντίφωνο 3

Ιω 13, 6. 7. 8

Εσύ, Κύριε, θα μου πλύνεις τα πόδια;
Του απάντησε ο Ιησούς και του είπε:
Αν δεν σου πλύνω τα πόδια δεν θα έχεις θέση μαζί μου.
+ Έρχεται προς τον Σίμωνα Πέτρο. Και του λέει ο Πέτρος:
– Εσύ, Κύριε, θα μου πλύνεις τα πόδια;
+ Αυτό που κάνω εγώ, εσύ δεν το καταλαβαίνεις τώρα,
θα το καταλάβεις αργότερα.
– Εσύ, Κύριε, θα μου πλύνεις τα πόδια;

Αντίφωνο 4

Πβ. Ιω 13, 14

Αν εγώ, ο Κύριος και Διδάσκαλος,
σας έπλυνα τα πόδια,
πόσο μάλλον και εσείς οφείλετε
να πλένετε ο ένας τα πόδια του άλλου;

Αντίφωνο 5

Ιω 13, 35

Από αυτό θα γνωρίσουν όλοι ότι είστε μαθητές μου,
αν έχετε αγάπη ο ένας για τον άλλο.
+ Είπε ο Ιησούς στους μαθητές του:
Από αυτό θα γνωρίσουν όλοι ότι είστε μαθητές μου,
αν έχετε αγάπη ο ένας για τον άλλο.

Αντίφωνο 6

Ιω 13, 34

Σας δίνω νέα εντολή:
να αγαπάτε ο ένας τον άλλο,
όπως εγώ σας αγάπησα, λέει ο Κύριος.

Αντίφωνο 7

Α' Κορ 13, 13

Θα μένουν πάντοτε σ' εσάς αυτά τα τρία:
η πίστη, η ελπίδα και η αγάπη.
Το μεγαλύτερο όμως είναι η αγάπη.
+ Τώρα όμως παραμένουν η πίστη, η ελπίδα, η αγάπη:
αυτά τα τρία. Το μεγαλύτερο όμως είναι η αγάπη.
+ Θα μένουν πάντοτε σ' εσάς αυτά τα τρία:
η πίστη, η ελπίδα και η αγάπη.
Το μεγαλύτερο όμως είναι η αγάπη.

13. Μετά την Ακολουθία του Νηπιήρα, ο ιερέας πλένει και σκουπίζει τα χέρια του, φοράει και πάλι το φαιλόνιο, επιστρέφει στην έδρα του και από εκεί διευθύνει τις Δεήσεις των Πιστών.

Παραλείπεται το **Σύμβολο της Πίστεως**.

Δεήσεις των Πιστών

Αδελφοί αγαπητοί,
Αυτή τη νύκτα κατά την οποία ο Κύριος έπλυνε τα πόδια των μαθητών του για να δώσει το υπόδειγμα της αμοιβαίας αγάπης, ας ικετεύσουμε ταπεινά το Θεό για τη σωτηρία μας και τη σωτηρία όλων των ανθρώπων, λέγοντας (ψάλλοντας):

Εισάκουσέ μας, Κύριε.

1. Για την αγία Εκκλησία, ώστε, τελώντας με καθαρή καρδιά τη θεία Ευχαριστία, να προοδεύει στην ενότητα και την αγάπη, ας προσευχηθούμε.

2. Για την ειρήνη του σύμπαντος κόσμου, ώστε αφού εκλείψουν οι έριδες και οι αντιζηλίες, να εδραιωθεί η αληθινή ομόνοια μεταξύ των ανθρώπων, ας προσευχηθούμε.

3. Για τους ασθενείς και όσους υποφέρουν, ώστε, μαζί με τη θεϊκή παρηγοριά να αισθανθούν και τη βοήθεια της αδελφικής μας αγάπης, ας προσευχηθούμε.

4. Για όλους εμάς, ώστε ακολουθώντας το παράδειγμα του θείου Διδασκάλου, να βαδίζουμε πιστά στα ίχνη του, ας προσευχηθούμε.

Κύριε ο Θεός, εσύ ο οποίος έθεσες την αγάπη προς Εσένα και τον πλησίον ως πλήρωμα των εντολών σου, εισάκουσε τις ικεσίες μας τις οποίες σου αναπέψαμε. Διά του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.
- Αμήν.

Στην Ακολουθία της Ευχαριστίας

14. Στην αρχή της Ευχαριστίας, μπορεί να προβλεφθεί λιτανεία, στην οποία μαζί με τον άρτο και τον οίνο, μπορούν να παρουσιαστούν οι προσφορές για τους πτωχούς.

Στο μεταξύ, ψάλλεται ο παρακάτω ή άλλος κατάλληλος ύμνος.

Επ.: Όπου είναι η αγάπη, είναι και ο Θεός.

1. Του Χριστού μας συνεκέντρωσε η αγάπη.
Ας χαρώμεν και ομού ας ευφρανθώμεν.
Τον καλόν Θεόν τον ζώντα ας φοβηθώμεν
και τους άλλους διαρκώς ας αγαπώμεν.

2. Ενώ είμεθα ομού συνηθρισμένοι
 ας προσέχωμεν ποτέ μη χωρισθώμεν.
 Πάσα έρις είτε δόλος ας εκλείψη,
 ο Χριστός εν μέσω ημών ας βασιλεύση.
3. Δος να ίδωμεν μετά των μακαρίων,
 εν τη δόξη, ω Χριστέ, το πρόσωπόν σου.
 Και την άμετρον χαρά και ευτυχίαν,
 να γευθώμεν δια παντός εις τους αιώνας.

15. Δέση προσκομιδής

Αξίωσέ μας, σε παρακαλούμε, Κύριε,
 να πλησιάσουμε επάξια στα ιερά αυτά Μυστήρια,
 διότι κάθε φορά που τελούμε
 την ανάμνηση αυτής της θυσίας
 πραγματοποιείται το έργο της απολυτρώσεώς μας.
 Διά του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
 ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ΑΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

16. Προοίμιο: Η θυσία και το ιερό Μυστήριο του Χριστού

- † Ο Κύριος να είναι μαζί σας.
 – Και με το πνεύμα σου.
- † Ας υψώσουμε τις καρδιές μας.
 – Είναι στραμμένες προς τον Κύριο.
- † Ας ευχαριστήσουμε τον Κύριο τον Θεό μας.
 – Άξιο και δίκαιο.

Πραγματικά είναι άξιο και δίκαιο,
 καθήκον ιερό και σωτήριο,

παντού και πάντοτε να σ' ευχαριστούμε, Κύριε,
 Πατέρα άγιε,
 Θεέ παντοδύναμε και αιώνιε,
 διά του Ιησού Χριστού, του Κυρίου μας.

Διότι αυτός είναι ο αληθινός και αιώνιος Ιερέας
 ο οποίος ίδρυσε τη νέα και ακατάλυτη θυσία
 και, αφού πρώτα ο ίδιος προσφέρθηκε
 σ' εσένα ως θύμα σωτήριο,
 μας παρήγγειλε να την προσφέρουμε
 στην ανάμνησή του.

Όταν, λοιπόν, τρώμε το Σώμα του,
 που θυσιάστηκε για χάρη μας, λαβαίνουμε δύναμη,
 και όταν πίνουμε το Αίμα του,
 το οποίο χύθηκε για χάρη μας, εξαγιζόμαστε.

Γι' αυτό με τους Αγγέλους και τους Αρχαγγέλους,
 και με όλο το πλήθος των ουράνιων πνευμάτων,
 τον ύμνο της δόξας σου ψάλλουμε
 ακατάπαυστα λέγοντας:

Άγιος, άγιος, άγιος, Κύριος, ο Θεός Σαβαώθ:
πλήρεις ο ουρανός και η γη της δόξης σου.
Ωσαννά εν τοις υψίστοις.
Ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου.
Ωσαννά εν τοις υψίστοις.

17. Όταν χρησιμοποιείται η 1η Αναφορά (Ρωμαϊκός Κανόνας), λέγονται τα
 ιδιαίτερα Σε κοινωνία, και Αυτή, λοιπόν, την προσφορά, και ο οποίος την
 παραμονή.

18. Ο ιερέας εκτείνει τα χέρια και λέει:

Σε παρακαλούμε, λοιπόν, Πατέρα πολυεύσπλαχνε,

και σε ικετεύουμε,
 διά του Ιησού Χριστού,
 του Υιού σου και Κυρίου μας,
 και σου ζητούμε,

ενώνει τα χέρια και συνεχίζει:

να δεχθείς

κάνει το σημείο του σταυρού επάνω στον άρτο και στο άγιο Ποτήριο μαζί,
 λέγοντας:

και να ευλογήσεις ✠ αυτά τα δώρα,
 αυτή την προσφορά,
 αυτή την αγία και άχραντη θυσία.

Εκτείνει τα χέρια και συνεχίζει:

Σου την προσφέρουμε, πριν απ' όλα,
 για την αγία σου Καθολική Εκκλησία:
 ευδόκησε να της δωρίζεις ειρήνη,
 να την προστατεύεις,
 να τη διατηρείς ενωμένη
 και να τη στηρίζεις σε όλη την οικουμένη:
 μαζί με το δούλο σου, τον Πάπα ... [όνομα],
 τον Επίσκοπό μας ... [όνομα],
 και με όσους επαγρυπνούν
 για την ορθή, καθολική και αποστολική πίστη.

19. Ευχή για τους ζώντες.

Σε συλλείτουργα, ο 1^{ος} συλλειτουργός λέει:

Ενθυμήσου, Κύριε, τους δούλους σου,

ενώνει τα χέρια και προσεύχεται λίγο για όσους θέλει. Έπειτα εκτείνει πάλι τα χέρια και συνεχίζει:

και όλους τους εδώ παρόντες,
των οποίων εσύ γνωρίζεις την πίστη και την ευσέβεια.
Γι' αυτούς σου προσφέρουμε αυτή τη δοξαστική θυσία,
την οποία και οι ίδιοι σου προσφέρουν
για τον εαυτό τους και τους οικείους τους,
για την απολύτρωση των ψυχών τους,
την ελπίδα της σωτηρίας και της ακεραιότητάς τους
και απευθύνουν ικεσίες
σ' εσένα τον αιώνιο, ζωντανό και αληθινό Θεό.

20. Σε συλλείτουργα, ο 2^{ος} συλλειτουργός λέει:

Σε κοινωνία με όλη την Εκκλησία,
και ενώ πανηγυρίζουμε την ιερή αυτή ημέρα
κατά την οποία ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός
παραδόθηκε για μας,
τιμούμε τη μνήμη
πρώτα της υπερευλογημένης Αειπαρθένου Μαρίας,
Μητέρας του Θεού και Κυρίου μας Ιησού Χριστού,
έπειτα του αγίου Ιωσήφ του μνήστορα,
των αγίων Αποστόλων και Μαρτύρων σου
Πέτρου και Παύλου, Ανδρέα,
(Ιακώβου, Ιωάννη, Θωμά, Ιακώβου,
Φιλίππου, Βαρθολομαίου, Ματθαίου,
Σίμωνα και Θαδδαίου,
Λίνου, Κλητού, Κλήμεντα, Σίξτου,
Κορνηλίου, Κυπριανού, Λαυρεντίου, Χρυσογόνου,
Ιωάννη και Παύλου, Κοσμά και Δαμιανού),
και όλων των αγίων σου.
Χάρη στις δεήσεις και στις αξιομισθίες τους

δώριζέ μας πάντοτε τη βοήθεια και την προστασία σου.
 (Διά του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
 ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.
 - Αμήν).

21. Με εκτεταμένα τα χέρια συνεχίζει:

Αυτή, λοιπόν, την προσφορά,
 την οποία παρουσιάζουμε εμείς οι δούλοι σου,
 αλλά και όλη σου η οικογένεια,
 σε ανάμνηση της ημέρας
 κατά την οποία ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός
 παρέδωσε στους μαθητές του
 τα Μυστήρια του Σώματος και του Αίματός του,
 σε παρακαλούμε, Κύριε,
 να τη δεχθείς με ευμένεια.
 Στερέωσε τις ημέρες της ζωής μας με τη δική σου ειρήνη,
 λύτρωσέ μας από την αιώνια καταδίκη
 και συναρίθμησέ μας στο ποίμνιο των εκλεκτών σου.

Ενώνει τα χέρια:

(Διά του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας. Αμήν.)

22. Επιθέτει τα χέρια επάνω στα Δώρα και λέει:

Καθαγίασε, Κύριε, αυτή την προσφορά
 με την παντοδύναμη ευλογία σου,
 ώστε να γίνει τέλεια και αντάξια για σένα,
 και για μας το Σώμα και το Αίμα
 του πολυαγαπημένου Υιού σου
 και Κυρίου μας Ιησού Χριστού,

Ενώνει τα χέρια.

23. Στις φράσεις που ακολουθούν, τα λόγια του Κυρίου πρέπει να προφέρονται καθαρά και μεγαλοφώνως, όπως η φύση τους το απαιτεί.

ο οποίος, την παραμονή των Αγίων Παθών του,
 όταν παραδιδόταν για τη σωτηρία μας
 και τη σωτηρία όλων των ανθρώπων, δηλαδή σήμερα,

παίρνει το άρτο, και υψώνοντάς τον λίγο επάνω από την αγία Τράπεζα
 συνεχίζει:

έλαβε τον άρτο στα άγια και άχραντα χέρια του,

υψώνει τα μάτια,

ύψωσε τους οφθαλμούς του στον ουρανό,
 προς εσένα, τον παντοδύναμο Θεό και Πατέρα του,
 σε ευχαρίστησε, σε ευλόγησε,
 τον τεμάχισε και τον έδωσε στους μαθητές του, λέγοντας:

κλείνει λίγο την κεφαλή:

**ΛΑΒΕΤΕ, ΦΑΓΕΤΕ ΕΞ ΑΥΤΟΥ ΠΑΝΤΕΣ:
 ΤΟΥΤΟ ΕΣΤΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΟΥ,
 ΤΟ ΥΠΕΡ ΥΜΩΝ ΠΑΡΑΔΙΔΟΜΕΝΟΝ**

Δείχνει τον καθαγιασμένο Άρτο στο λαό, τον τοποθετεί πάλι στο δισκάριο
 και γονατίζοντας προσκυνά.

24. Έπειτα συνεχίζει:

Κατά τον ίδιο τρόπο, μετά από το δείπνο,

παίρνει το άγιο Ποτήριο και υψώνοντάς το λίγο επάνω από την αγία
 Τράπεζα συνεχίζει:

αφού έλαβε το λαμπρό αυτό Ποτήριο,
 στα άγια και άχραντα χέρια του,

σε ευχαρίστησε πάλι, σε ευλόγησε
και το έδωσε στους μαθητές του, λέγοντας:

κλείνει λίγο την κεφαλή:

**ΛΑΒΕΤΕ ΚΑΙ ΠΙΕΤΕ ΕΞ ΑΥΤΟΥ ΠΑΝΤΕΣ:
ΤΟΥΤΟ ΕΣΤΙ ΤΟ ΠΟΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΜΟΥ,
ΤΟ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΙΩΝΙΟΥ ΔΙΑΘΗΚΗΣ,
ΤΟ ΥΠΕΡ ΥΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΛΩΝ ΕΚΧΥΝΟΜΕΝΟΝ
ΕΙΣ ΑΦΕΣΙΝ ΑΜΑΡΤΙΩΝ.
ΤΟΥΤΟ ΠΟΙΕΙΤΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΜΗΝ ΑΝΑΜΝΗΣΙΝ.**

Δείχνει το άγιο Ποτήριο στο λαό, το τοποθετεί πάλι επάνω στο ειλητό και γονατίζοντας προσκυνά.

25. Έπειτα λέει:

Μυστήριο πίστεως!

Και ο λαός συνεχίζει αναφωνώντας:

Το θάνατό σου, Κύριε, αναγγέλλουμε
και την αγία σου Ανάσταση ομολογούμε,
έως ότου έλθεις.

Άλλες αναφωνήσεις:

- α) Κάθε φορά που τρώμε αυτόν τον Άρτο
και πίνουμε από αυτό το Ποτήριο,
το θάνατό σου, Κύριε, αναγγέλλουμε έως ότου έλθεις.
 - β) Σωτήρα του κόσμου, σώσε μας,
εσύ που μας λύτρωσες
με τον Σταυρό σου και την Ανάστασή σου.
-

26. Έπειτα ο ιερέας εκτείνει τα χέρια και λέει:

Τελώντας λοιπόν, Κύριε,
 την ανάμνηση των Αγίων Παθών
 του Ιησού Χριστού, του Υιού σου και Κυρίου μας,
 της Αναστάσεώς του από τους νεκρούς
 και της ένδοξης Αναλήψεώς του στους ουρανούς,
 εμείς οι δούλοι σου, αλλά και ο άγιος λαός σου,
 προσφέρουμε στην υπέρτατη μεγαλειότητά σου
 από τα δώρα και τα αγαθά σου
 θυσία ιερή, θυσία άμωμη, θυσία αμόλυντη,
 τον άγιο Άρτο της ατελεύτητης ζωής
 και το Ποτήριο της αιώνιας σωτηρίας.

27. Στρέψε, Κύριε, ευσπλαχνικά το βλέμμα σου,
 επάνω σ' αυτά τα δώρα και δέξου τα,
 όπως ευδόκησες να δεχθείς τα δώρα
 του δούλου σου Άβελ του δικαίου,
 τη θυσία του Πατριάρχη μας Αβραάμ,
 και αυτή που σου πρόσφερε ο αρχιερέας Μελχισεδέκ,
 θυσία ιερή, θυσία αμόλυντη.

28. Υποκλίνεται και με ενωμένα τα χέρια συνεχίζει:

Ικετευτικά σε παρακαλούμε, παντοδύναμε Θεέ,
 πρόσταξε να μεταφέρει ο άγιος Άγγελός σου
 τα τίμια αυτά δώρα
 στο υπέρτατο θυσιαστήριό σου
 ενώπιον της θείας μεγαλειότητάς σου,
 ώστε, συμμετέχοντας στο θυσιαστήριο αυτό
 και κοινωνώντας
 στο πανάγιο Σώμα και Αίμα του Υιού σου,

Ανασπκώνεται και κάνει το σημείο του σταυρού λέγοντας:

να λάβουμε κάθε επουράνια ευλογία και χάρη.

Ενώνει τα χέρια.

(Διά του Ιησού Χριστού, του Κυρίου μας. Αμήν).

29. Σε συλλείτουργα, ο 3ος συλλειτουργός:

Εκτείνει τα χέρια και μνημονεύει τους κεκοιμημένους:

Ενθυμήσου επίσης, Κύριε, τους δούλους σου..., οι οποίοι προηγήθηκαν με τη σφραγίδα της πίστεως και κοιμούνται τον ύπνο της ειρήνης.

Ενώνει τα χέρια και προσεύχεται λίγο για τους κεκοιμημένους.

Έπειτα εκτείνει τα χέρια και εύχεται:

Σ' αυτούς, Κύριε,
και σε όσους αναπαύονται εν Χριστώ,
χορήγησε τόπο δροσιάς, φωτός και ειρήνης.

Ενώνει τα χέρια:

(Διά του Ιησού Χριστού, του Κυρίου μας. Αμήν).

30. Με το δεξί χέρι χτυπά το στήθος του λέγοντας:

Σε συλλείτουργα, ο 4ος συλλειτουργός λέει:

Και εμάς τους αμαρτωλούς δούλους σου,

Εκτείνει τα χέρια και συνεχίζει:

οι οποίοι ελπίζουμε στην άπειρη ευσπλαχνία σου,
 ευδόκησε να μας δεχθείς κοντά σου,
 μαζί με τους αγίους σου Αποστόλους και Μάρτυρες:
 Ιωάννη, Στέφανο, Μαθθία, Βαρνάβα,
 (Ιγνάτιο, Αλέξανδρο, Μαρκελλίνο, Πέτρο,
 Φηλικίτη, Περπέτουα, Αγάθη, Λουκία,
 Αγνή, Καικιλία, Αναστασία)
 και όλους τους αγίους σου:
 δέξου μας στην κοινωνία των αγίων σου,
 χωρίς να κρίνεις την αξία μας,
 αλλά παρέχοντας τη συγγνώμη σου.

Ενώνει τα χέρια.

Διά του Κυρίου μας Ιησού Χριστού,

31. Και συνεχίζει:

διά του οποίου εσύ, Κύριε,
 δημιουργείς όλα αυτά τα αγαθά,
 τα αγιάζεις, τα ζωοποιείς, τα ευλογείς
 και μας τα παρέχεις.

**32. Παίρνει το δισκάριο με τον καθαγιασμένο Άρτο και το άγιο Ποτήριο, τα
 υψώνει και λέει:**

Δι' Αυτού και μετ' Αυτού και εν Αυτώ,
 εις σε τον Θεόν Πατέρα, παντοκράτορα,
 εν τη ενότητι του Παναγίου Πνεύματος,
 πάσα τιμή και δόξα αποδίδεται,
 εις τους αιώνας των αιώνων.
 Αμήν.

Η τέλεση της Λειτουργίας συνεχίζεται με την Ακολουθία της Θείας Κοινωνίας, βλ. σ. 275.

34. Αντίφωνο κατά την κοινωνία

Α΄ Κορ 11, 24-25

Αυτό είναι το Σώμα που δίδεται για σας.

Το ποτήριο αυτό είναι η νέα διαθήκη με το Αίμα μου.

Αυτό να κάνετε, όσες φορές πίνετε, στην ανάμνησή μου, λέει ο Κύριος.

35. Όταν τελειώσει η χορήγηση της Θείας Κοινωνίας, η πυξίδα με τον καθγιασμένο άρτο για τη Θεία Μετάληψη της επόμενης ημέρας παραμένει επάνω στην αγία Τράπεζα. Ο ιερέας, όρθιος στην έδρα, απαγγέλλει τη δέηση μετά την Κοινωνία.

36. Δέηση μετά την κοινωνία

Παντοδύναμε Θεέ Πατέρα,
 εσύ ο οποίος μας τρέφεις κατά την επίγεια ζωή
 στο δείπνο του Υιού σου,
 αξίωσέ μας να λάβουμε μέρος
 και στο δείπνο το αιώνιο.
 Διά του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
 ο οποίος ζει και βασιλεύει
 στους αιώνες των αιώνων.

Στη μεταφορά του Αγιοτάτου Μυστηρίου

37. Όταν εκφωνηθεί η δέηση μετά την Κοινωνία, ο ιερέας όρθιος βάζει λιβάνι στο θυμιατό, το ευλογεί και, αφού γονατίσει, θυμιατίζει τρεις φορές το Αγιοτάτο Μυστήριο. Ύστερα, αφού φορέσει το ωμοκάλυμμα, λευκού χρώματος, σκκώνεται, παίρνει την πυξίδα και τη σκεπάζει με τα άκρα του ωμοκαλύμματος.

38. Σχηματίζεται λιτανεία κατά την οποία μεταφέρεται το Πανάχραντο Μυστήριο με λαμπάδες και θυμίαμα μέσα από το ναό στον τόπο εναπόθεσης,

που έχει ετοιμαστεί σε κάποιο χώρο του ναού ή σε κάποιο παρεκκλήσιο κατάλληλα στολισμένο. Προχωρεί ο λαϊκός βοηθός με τον σταυρό, και του παραστέκονται άλλοι δύο με αναμμένα κεριά. Ακολουθούν άλλοι κρατώντας αναμμένα κεριά. Εμπρός από τον ιερέα που μεταφέρει το Πανάχραντο Μυστήριο προχωρεί όποιος κρατά το θυμιατό που καπνίζει. Στο μεταξύ ψάλλεται ο ύμνος **Αίνει γλώσσα**, χωρίς τις δύο τελευταίες στροφές, ή άλλο ευχαριστιακό άσμα.

1. Αίνει, γλώσσα, το Μυστήριο

του ενδόξου Σώματος
και Αίματος του πολυτίμου,
τα οποία ο Χριστός,
ο καρπός πανάγων σπλάχνων
έδωσεν υπέρ ημών.

2. Εγεννήθη και εδόθη
εκ Παρθένου δι' ημάς.
Επί γης συνανεστράφη
και τον λόγον έσπειρε.
Τον δε κύκλον της ζωής του
θαυμασίως έστεψεν.

3. Εις το τελευταίον Δείπνον,
τρώγων με τους αδελφούς,
πάντα νόμον δε τηρήσας
με τας νομικάς τροφάς,
ως τροφήν δια των χειρών Του
δίδεται εις τους μαθητάς.

4. Ο άρτος Σαρξ του θείου Λόγου
δια του λόγου γίνεται,
ο δε οίνος γίνετ' Αίμα,
η αίσθησις αν υστερή,

δια να σπρηχθή η καρδιά
μόνη η πίστις επαρκεί.

5. Τόσον υψηλόν Μυστήριον

προσκυνούμεν ευλαβώς.
Εις την νέαν την θυσίαν
θέσιν δίδει η παλαιά,
και η πίστις συμπληρώνει
των αισθήσεων τα κενά.

6. Δόξα, έπαινος, λατρεία,
εις Πατέρα και Υιόν,
η τιμή και η ευλογία,
ας αποδοθή εις αυτόν
και ομοίως ας υμνείται
Πνεύμα το εκπορευτόν. Αμήν.

39. Όταν η λιτανεία φθάσει στο χώρο εναπόθεσης, ο ιερέας με τη βοήθεια του διακόνου, αν χρειάζεται, τοποθετεί την πυξίδα στο αρτοφόριο, αφήνοντας τη θύρα του αρτοφορίου ανοικτή. Έπειτα θέτει λιβάνι στο θυμιατό, γονατίζει και θυμιατίζει το Αγιότατο Μυστήριο, ενώ ψάλλεται το **Τόσον υψηλόν Μυστήριον** ή άλλο ευχαριστιακό άσμα. Έπειτα ο διάκονος ή ο ίδιος ο ιερέας κλείνει τη θύρα του αρτοφορίου.

40. Ύστερα από σύντομη σιωπηλή προσκύνηση, ο ιερέας και οι βοηθοί, αφού κάνουν γονυκλισία, επιστρέφουν στο σκευοφυλάκιο.

41. Σε κατάλληλο χρόνο απογυμνώνεται η αγία Τράπεζα και αφαιρούνται, αν είναι δυνατό, οι σταυροί από το ναό. Καλό είναι οι σταυροί που θα παραμείνουν μέσα στο ναό να καλυφθούν.

42. Όσοι έλαβαν μέρος στην εσπερινή θεία Λειτουργία του Μυστικού Δείπνου δεν απαγγέλλουν τον εσπερινό.

43. Ας προτρέπονται οι πιστοί να παραμείνουν σε προσκύνηση ενώπιον του Παναχράντου Μυστηρίου για ένα χρονικό διάστημα της νύκτας, ανάλογα με τις περιστάσεις. Μετά από τα μεσάνυχτα όμως, η προσκύνηση αυτή πρέπει να γίνεται χωρίς επισημότητα.

44. Αν στον ίδιο ναό δεν θα τελεστεί την επόμενη ημέρα το Άγιο Πάθος του Κυρίου, τότε η θεία Λειτουργία του Μυστικού Δείπνου, τελειώνει ως συνήθως και το Αγιότατο Μυστήριο τοποθετείται στο Αρτοφόριο.